

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 77.178/3
van 5 december 2024

avis 77.178/3
du 5 décembre 2024

over

sur

een ontwerp van besluit van
het Verenigd College van de
Gemeenschappelijke
Gemeenschapscommissie
‘betreffende de ondersteuning
van de multidisciplinaire
praktijken en jonge artsen’

un projet d'arrêté du Collège
réuni de la Commission
communautaire commune
‘relatif au soutien des
pratiques multidisciplinaires et
des jeunes médecins’

Op 5 november 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Ministers, Leden van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, bevoegd voor Welzijn en Gezondheid verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ‘betreffende de ondersteuning van de multidisciplinaire praktijken en jonge artsen’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 26 november 2024. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Elly VAN DE VELDE, staatsraden, Bruno PEETERS, assessor, en Yves DEPOORTER, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Pieter AERTGEERTS, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 5 december 2024.

*

Le 5 novembre 2024, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par les Ministres, Membres du Collège réuni de la Commission communautaire commune, en charge de l'Action sociale et de la Santé à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté du Collège réuni de la Commission communautaire commune ‘relatif au soutien des pratiques multidisciplinaires et des jeunes médecins’.

Le projet a été examiné par la troisième chambre le 26 novembre 2024. La chambre était composée de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, président de chambre, Koen MUYLLE et Elly VAN DE VELDE, conseillers d'État, Bruno PEETERS, assesseur, et Yves DEPOORTER, greffier.

Le rapport a été présenté par Pieter AERTGEERTS, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 5 décembre 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

VOORAFGAANDE OPMERKING

2. Rekening houdend met het ogenblik waarop dit advies wordt gegeven, vestigt de Raad van State de aandacht van de adviesaanvrager erop dat de verkiezingen van 9 juni 2024 tot gevolg hebben dat het Verenigd College sedert die datum en totdat een nieuw Verenigd College is verkozen, niet over de volheid van zijn bevoegdheid beschikt. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens die het Verenigd College in aanmerking kan nemen als het te oordelen heeft of het vaststellen of het wijzigen van verordeningen noodzakelijk is.

STREKKING VAN HET ONTWERP

3.1. Het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie strekt ertoe een subsidieregeling in te voeren voor de ondersteuning van multidisciplinaire praktijken en jonge artsen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Voor de jonge artsen komt die regeling in de plaats van de regeling opgenomen in de artikelen 4, 4/1, 4/2 en 6 van het koninklijk besluit van 23 maart 2012 ‘tot oprichting van een Impulsfonds voor de huisartsengeneeskunde en tot vaststelling van de werkingsregels ervan’, die worden opgeheven.

3.2. Het ontwerp bestaat uit vijf hoofdstukken.

Hoofdstuk 1 bevat een aantal definities (artikel 1).

Hoofdstuk 2 regelt de subsidiëring van multidisciplinaire structuren (artikelen 2, § 1, en 4) en jonge artsen (artikelen 2, § 2, en 5), binnen het kader van het DAEB-besluit 2012/21/EU¹ (artikel 3). Indien de aanvraag niet voldoet aan de artikelen 4 of 5 wordt ze niet ontvankelijk verklaard (artikel 6). Artikel 7 bepaalt dat bijkomende documenten bij de aanvraag kunnen worden gevoegd. Op basis van alle meegedeelde gegevens wordt een rangschikking van de aanvragen gemaakt volgens een bepaalde voorrangsorte (artikel 8) en wordt het subsidiebedrag vastgesteld (artikel 9). Er wordt bepaald welke uitgaven in aanmerking komen (artikel 10), met een afzonderlijke regeling voor de verwerving van vastgoed (artikel 11).

¹ Besluit 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 ‘betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen’.

Hoofdstuk 3 bevat de regels voor de controle. Er wordt voorzien in een jaarlijkse rapportering (artikel 12) en in de mogelijkheid om steun terug te vorderen (artikelen 13 en 14).

Hoofdstuk 4 bevat slotbepalingen. De gevallen waarin de bevoegde ministers afwijkingen kunnen toestaan van de subsidievoorwaarden worden bepaald (artikelen 15 en 16) en er wordt een bijzondere regeling ingevoerd voor de omvorming van een monodisciplinaire structuur naar een multidisciplinaire structuur (artikel 17). Bovendien wordt er voorzien in de opschorting van de termijn bedoeld in artikel 1, 4°, van het ontwerp, zodat de periode waarin een jonge arts een humanitaire opdracht in het buitenland uitvoert, niet in aanmerking wordt genomen voor de voorwaarde dat de installatie is gebeurd binnen een periode van vijf jaar na het verkrijgen van de erkenning van de bijzondere beroepstitel van huisarts (artikel 18). De lijst met wijken met een huisartsentekort wordt vastgesteld (artikel 19).

Hoofdstuk 5 (niet: 4) bevat opheffingsbepalingen en de inwerkingtredingsbepaling. De artikelen 4, 4/1, 4/2 en 6 van het koninklijk besluit van 23 maart 2012 en het ministerieel besluit van 13 mei 2019 ‘tot bepaling van de wijken met huisartsentekort in de zin van het koninklijk besluit van 23 maart 2012 tot oprichting van een Impulsfonds voor de huisartsengeneeskunde en tot vaststelling van de werkingsregels ervan’ worden opgeheven (artikelen 20 en 21). Artikel 22 bepaalt dat het te nemen besluit in werking treedt op (lees: uitwerking heeft met ingang van) 27 februari 2022.

3.3. Het ontwerp komt in de plaats van het besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 27 januari 2022 ‘betreffende de ondersteuning van de multidisciplinaire praktijken en jonge artsen’, dat door de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State werd vernietigd bij arrest nr. 260.657 van 18 september 2024,² in wezen omdat de delegatie aan de leden van het Verenigd College bevoegd voor het gezondheidsbeleid om de lijst van wijken met een huisartsentekort vast te leggen te onbepaald was en leidde tot een ongelijke behandeling die niet op een objectief criterium van onderscheid beruiste. Het thans om advies voorgelegde ontwerp herneemt grotendeels de bepalingen van dat besluit, met de toevoeging van de lijst van wijken met een huisartsentekort in artikel 19 van het ontwerp en de schrapping van het vereiste dat een jonge arts de rechtsvorm van een rechtspersoon zonder winstoogmerk moet aannemen in artikel 5 van het ontwerp.

RECHTSGROND

4. Het ontwerp vindt rechtsgrond in de artikelen 14 en 17, vierde lid, van de ordonnantie van 4 april 1919 ‘betreffende het eerste lijn voor welzijn en gezondheidbeleid’. Artikel 14 biedt rechtsgrond voor het instellen van de subsidies, de subsidieprocedure en de subsidievoorwaarden. Voor de bepalingen met betrekking tot het toezicht kan meer specifiek een beroep worden gedaan op artikel 17, vierde lid.

² RvS 18 september 2024, nr. 260.657, *asbl Association Belge des Syndicats Médicaux – Bruxelles*.

VORMVEREISTEN

5. Overeenkomstig artikel 30 van het besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 8 maart 2007 ‘betreffende de administratieve en begrotingscontrole evenals de begrotingsopmaak’ moet het ontwerp om advies aan de inspecteur van Financiën voorgelegd worden. Dat blijkt niet te zijn gebeurd. De gemachtigde verklaarde daarover het volgende:

“De inhoud van het ter advies voorgelegde ontwerp is zeer gelijklopend met deze van het besluit van 27 januari 2022 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de ondersteuning van de multidisciplinaire praktijken en jonge artsen. Zoals vermeld in het advies 70.679/3 van 11 januari 2022 werden de rechtsgronden voor dat besluit in artikel 14 en 17 van de ordonnantie van 4 april 2019 betreffende het eerstelijnszorgbeleid gevonden. De rechtsgronden zijn dan ook dezelfde voor onderhavig besluit.

Aangezien de inhoud van onderhavig besluit dezelfde is dan dat van 27 januari 2022 lijkt het ons niet per se noodzakelijk om het advies van de IF, het begrotingsakkoord en de evaluatieverslagen opnieuw te moeten vragen.”

Met die argumentatie kan niet worden ingestemd. Nog los van de verschillen vermeld in opmerking 3.3, moet, aangezien het besluit van 27 januari 2022 is vernietigd, het worden geacht nooit te hebben bestaan. Het te nemen besluit bevat met andere woorden een nieuwe regeling waarvoor de begrotingscontrole opnieuw moet worden doorlopen. De terugwerkende kracht die eraan wordt verleend doet geen afbreuk aan die vaststelling.

6. Artikel 69, § 1, eerste lid, 1°, van het Brussels Wetboek inzake de gelijkheid, de non-discriminatie en de bevordering van diversiteit bepaalt dat voor elk reglementair ontwerp een evaluatieverslag opgesteld moet worden van de impact ervan op de gelijke kansen, wat betreft de impact op het criterium van de genderdimensie en (minstens) op de beschermde criteria inzake handicap, zogenaamde rassencriteria, seksuele oriëntatie, genderidentiteit en genderexpressie, alsook afkomst en sociale situatie. Aangezien het hier, zoals zo-even is uiteengezet, om een nieuwe regeling gaat, moet dat evaluatieverslag alsnog worden opgesteld.

7. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van deze vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan,³ moeten de gewijzigde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, nog aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

³ Namelijk andere wijzigingen dan deze waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of dan deze die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

ALGEMENE OPMERKINGEN

8. De weglating in artikel 5 van het ontwerp van het vereiste dat een jonge arts de rechtsvorm van een rechtspersoon zonder winstoogmerk moet aannemen, in vergelijking met artikel 5, 4°, van het vernietigde besluit van 27 januari 2022, lijkt te zijn ingegeven door een ander middelonderdeel in het beroep tot nietigverklaring dan het middelonderdeel dat heeft geleid tot het voormelde arrest nr. 260.657 van 18 september 2024. Dat middelonderdeel werd niet onderzocht in dat arrest omdat het niet tot een ruimere vernietiging kon leiden. In het auditoraatsverslag werd dat middelonderdeel evenwel gegrond bevonden, in wezen omdat het vereiste van de rechtsvorm van een rechtspersoon zonder winstoogmerk niet verenigbaar is met het gelijkheidsbeginsel. Dat gold niet enkel voor het middelonderdeel dat betrekking had op jonge artsen, maar ook voor het middelonderdeel dat betrekking had op multidisciplinaire structuren, waarvoor het vereiste van de rechtsvorm van een rechtspersoon zonder winstoogmerk is behouden (artikel 4, 3°, van het ontwerp).

Het behoud van het voormelde rechtsvormvereiste voor multidisciplinaire structuren moet op een afdoende wijze kunnen worden verantwoord in het licht van het gelijkheidsbeginsel, bij voorkeur in een verslag aan het Verenigd College dat samen met het nemen besluit in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt. Het is dan ook raadzaam om minstens de verantwoording ter zake die nu voorkomt in de nota aan de leden van het Verenigd College in zo'n verslag op te nemen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

9. De aanhef moet worden aangepast aan hetgeen in opmerking 4 is uiteengezet over de rechtsgrond van het ontwerp, namelijk door meer specifiek te verwijzen naar artikel 17, *vierde lid*, van de ordonnantie van 4 april 2019.

Artikel 11

10. In de Nederlandse tekst van artikel 11, § 2, van het ontwerp schrijve men in de in die paragraaf vermelde formule telkens “30 jaar” in plaats van “30 ans”.

Artikel 12

11. Teneinde de coherentie met de andere paragrafen van artikel 12 van het ontwerp te waarborgen, schrijve men in de Nederlandse tekst van artikel 12, § 3, van het ontwerp “verantwoordingsstukken” in plaats van “bewijsstukken”.

Artikel 19

12. In de Nederlandse tekst van de inleidende zin van artikel 19 van het ontwerp moet het woord “vast” worden weggelaten.

13. In de Nederlandse tekst van artikel 19, b), van het ontwerp schrijve men “in de gemeente Sint-Agatha-Berchem” in plaats van “in de gemeente Berchem-Sint-Agatha”.

Artikel 22

14. Overeenkomstig artikel 22 van het ontwerp treedt het te nemen besluit in werking op (lees: heeft het uitwerking met ingang van) 27 februari 2022.

Het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten kan slechts onder bepaalde voorwaarden toelaatbaar worden geacht, namelijk wanneer ofwel voor de retroactiviteit een wettelijke grondslag bestaat, ofwel de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling waarbij, met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel, voordelen worden toegekend ofwel de retroactiviteit noodzakelijk is voor de continuïteit of de goede werking van het bestuur en daardoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast. Enkel indien de retroactiviteit van de ontworpen regeling in één van de opgesomde gevallen valt in te passen, kan deze worden gebillijkt.

De nota aan de leden van het Verenigd College bevat de volgende verantwoording voor de terugwerkende kracht van het te nemen besluit:

“Om de rechtszekerheid van de toegekende financieringen te waarborgen, dient ook te worden voorzien in terugwerkende kracht van het mechanisme tot de datum van inwerkingtreding van het vernietigde besluit van 27 januari 2022, namelijk 27 februari 2022. Dat zal de rechtszekerheid van de toegekende financieringen bevorderen, de samenhang van het gevoerde beleid handhaven en de stabiliteit garanderen van de situatie waarin de begunstigden van de toegekende financieringen zich bevinden. Terugwerkende kracht maakt het dus mogelijk om de belangen van begunstigden die steun hebben ontvangen, te beschermen en dus te voorkomen dat ze zich elders vestigen, terwijl hun installatie in een sociale behoefte voorzag. Omgekeerd ontnemt terugwerkende kracht niemand een recht waarop hij eigenlijk recht zou hebben gehad en dat hem zou zijn onzegd. De voorgestelde terugwerkende kracht maakt het dus mogelijk om de rechtszekerheid en de continuïteit van de dienstverlening aan het publiek te waarborgen, zonder met name afbreuk te doen aan eventuele procedures.”

De thans ontworpen regeling is inhoudelijk nagenoeg identiek aan het vernietigde besluit van 27 januari 2022 en bevat geen bijkomende subsidievoorwaarden of procedurele verplichtingen, terwijl de aanpassingen tegemoetkomen aan de door de afdeling Bestuursrechtspraak vastgestelde ongrondwettigheid. Bovendien bevestigde de gemachtigde desgevraagd dat er sinds de datum van het arrest van de afdeling Bestuursrechtspraak geen (gunstige of ongunstige) beslissingen werden genomen in verband met de betrokken subsidies. Er kan dan ook worden geconcludeerd dat met de terugwerkende kracht wordt beoogd de continuïteit van het bestuur te waarborgen en dat er geen verkregen situaties worden aangetast, zodat de terugwerkende kracht kan worden gebillijkt.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

2. Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention du demandeur de l'avis sur le fait que les élections du 9 juin 2024 emportent que le Collège réuni, depuis cette date et jusqu'à l'élection d'un nouveau Collège réuni, ne dispose pas de la plénitude de ses compétences. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien des compétences ainsi limitées, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le Collège réuni peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

PORTÉE DU PROJET

3.1. Le projet d'arrêté du Collège réuni de la Commission communautaire commune soumis pour avis a pour objet d'instaurer un régime de subvention pour soutenir les pratiques multidisciplinaires et les jeunes médecins dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale. Pour les jeunes médecins, ce régime se substitue à celui inscrit dans les articles 4, 4/1, 4/2 et 6 de l'arrêté royal du 23 mars 2012 'portant création d'un Fonds d'impulsion pour la médecine générale et fixant ses modalités de fonctionnement', qui sont abrogés.

3.2. Le projet se compose de cinq chapitres.

Le chapitre 1er comporte un certain nombre de définitions (article 1er).

Le chapitre 2 règle le subventionnement des structures multidisciplinaires (articles 2, § 1er, et 4) et des jeunes médecins (articles 2, § 2, et 5), dans le cadre de la décision SIEG 2012/21/UE ¹ (article 3). Si la demande ne répond pas aux articles 4 ou 5, elle est déclarée irrecevable (article 6). L'article 7 prévoit que des documents supplémentaires peuvent être joints à la demande. Sur la base de tous les éléments communiqués, un classement des demandes est établi selon un ordre de priorité déterminé (article 8) et le montant de la subvention est fixé (article 9). Il est précisé quelles dépenses sont éligibles (article 10), avec un régime distinct pour l'acquisition d'un bien immobilier (article 11).

¹ Décision 2012/21/UE de la Commission du 20 décembre 2011 'relative à l'application de l'article 106, paragraphe 2, du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne aux aides d'État sous forme de compensations de service public octroyées à certaines entreprises chargées de la gestion de services d'intérêt économique général'.

Le chapitre 3 règle le contrôle. Il est prévu un *reporting* annuel (article 12), ainsi que la possibilité de récupérer l'aide (articles 13 et 14).

Le chapitre 4 contient des dispositions finales. Les cas dans lesquels les ministres compétents peuvent accorder des dérogations aux conditions de subventionnement sont définis (articles 15 et 16) et il est instauré un régime particulier pour la reconversion d'une structure monodisciplinaire en une structure multidisciplinaire (article 17). En outre, la suspension du délai visé à l'article 1er, 4°, du projet est prévue, afin que la période pendant laquelle un jeune médecin effectue une mission humanitaire à l'étranger ne soit pas prise en compte pour la condition selon laquelle l'installation a eu lieu dans un délai de cinq ans après l'obtention de l'agrément du titre professionnel particulier de médecin généraliste (article 18). La liste des quartiers en pénurie de médecins généralistes est arrêtée (article 19).

Le chapitre 5 (et non : 4) contient des dispositions abrogatoires et la disposition d'entrée en vigueur. Les articles 4, 4/1, 4/2 et 6 de l'arrêté royal du 23 mars 2012 et l'arrêté ministériel du 13 mai 2019 'fixant la liste des quartiers en pénurie de médecins généralistes au sens de l'arrêté royal du 23 mars 2012 portant création d'un Fonds d'impulsion pour la médecine générale et fixant ses modalités de fonctionnement' sont abrogés (articles 20 et 21). L'article 22 dispose que l'arrêté envisagé entre en vigueur (lire : produit ses effets) le 27 février 2022.

3.3. Le projet se substitue à l'arrêté du Collège réuni de la Commission communautaire commune du 27 janvier 2022 'relatif au soutien des pratiques multidisciplinaires et des jeunes médecins', que la section du contentieux administratif du Conseil d'État a annulé par son arrêt n° 260.657 du 18 septembre 2024², en substance au motif que la délégation accordée aux membres du Collège réuni chargés de la politique de santé en vue d'arrêter la liste des quartiers en pénurie de médecins généralistes était trop imprécise et générerait une différence de traitement qui ne reposait pas sur un critère de distinction objectif. Le projet actuellement soumis pour avis reproduit en grande partie les dispositions de cet arrêté, en y ajoutant la liste des quartiers en pénurie de médecins généralistes à son article 19 et en supprimant à son article 5 l'exigence pour un jeune médecin d'adopter la forme juridique d'une personne morale sans but lucratif.

FONDEMENT JURIDIQUE

4. Le projet trouve son fondement juridique dans les articles 14 et 17, alinéa 4, de l'ordonnance du 4 avril 2019 'relative à la politique de première ligne social santé'. L'article 14 procure un fondement juridique à l'instauration des subventions, à la procédure de subventionnement et aux conditions de celui-ci. Les dispositions concernant le contrôle peuvent plus spécifiquement se fonder sur l'article 17, alinéa 4.

² C.E., 18 septembre 2024, n° 260.657, *asbl Association Belge des Syndicats Médicaux – Bruxelles*.

FORMALITÉS

5. Conformément à l'article 30 de l'arrêté du Collège réuni de la Commission communautaire commune du 8 mars 2007 'relatif au contrôle administratif et budgétaire ainsi qu'à l'établissement du budget', le projet doit être soumis à l'avis de l'inspecteur des Finances. Tel ne semble pas avoir été le cas. À ce propos, le délégué a déclaré ce qui suit :

« De inhoud van het ter advies voorgelegde ontwerp is zeer gelijklopend met deze van het besluit van 27 januari 2022 van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de ondersteuning van de multidisciplinaire praktijken en jonge artsen. Zoals vermeld in het advies 70.679/3 van 11 januari 2022 werden de rechtsgronden voor dat besluit in artikel 14 en 17 van de ordonnantie van 4 april 2019 betreffende het eerstelijnszorgbeleid gevonden. De rechtsgronden zijn dan ook dezelfde voor onderhavig besluit.

Aangezien de inhoud van onderhavig besluit dezelfde is dan dat van 27 januari 2022 lijkt het ons niet per se noodzakelijk om het advies van de IF, het begrotingsakkoord en de evaluatieverslagen opnieuw te moeten vragen ».

Cette argumentation ne peut être accueillie. Indépendamment des différences mentionnées dans l'observation 3.3, l'arrêté du 27 janvier 2022 ayant été annulé, il doit être réputé n'avoir jamais existé. En d'autres termes, l'arrêté envisagé contient un nouveau régime qui doit à nouveau être soumis au contrôle budgétaire. La rétroactivité qui lui est attribuée ne change rien à ce constat.

6. L'article 69, § 1er, alinéa 1er, 1°, du Code bruxellois de l'égalité, de la non-discrimination et de la promotion de la diversité dispose que pour tout projet d'acte réglementaire, un rapport d'évaluation de l'impact du projet sur l'égalité des chances doit être établi en ce qui concerne l'impact sur le critère de la dimension de genre et (au moins) sur les critères protégés du handicap, des critères dits raciaux, de l'orientation sexuelle, de l'identité de genre et de l'expression de genre, ainsi que de l'origine et de la situation sociale. Dès lors qu'il s'agit en l'occurrence, ainsi qu'il a été exposé ci-dessus, d'un nouveau régime, ce rapport d'évaluation doit encore être établi.

7. Si l'accomplissement de ces formalités devait encore donner lieu à des modifications du texte soumis au Conseil d'État ³, les dispositions modifiées devraient encore être soumises à la section de législation, conformément à la prescription de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État.

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

8. L'omission, à l'article 5 du projet, de l'exigence pour un jeune médecin d'adopter la forme juridique d'une personne morale sans but lucratif, par comparaison avec l'article 5, 4°, de l'arrêté annulé du 27 janvier 2022, semble avoir été induite par une autre branche du moyen du

³ À savoir d'autres modifications que celles dont fait état le présent avis ou que celles visant à répondre aux observations formulées dans le présent avis.

recours en annulation que celle ayant donné lieu à l'arrêt n° 260.657 du 18 septembre 2024 précité. Cette branche du moyen n'a pas été examinée dans cet arrêt au motif qu'elle ne pouvait pas conduire à une annulation plus étendue. Toutefois, le rapport de l'auditorat avait jugé cette branche du moyen fondée, en substance parce que l'exigence de la forme juridique d'une personne morale sans but lucratif ne se concilie pas avec le principe d'égalité. Cette observation s'appliquait non seulement à la branche du moyen relative aux jeunes médecins mais aussi à celle portant sur les structures multidisciplinaires pour lesquelles l'exigence de la forme juridique d'une personne morale sans but lucratif est maintenue (article 4, 3°, du projet).

Le maintien de l'exigence de la forme juridique à l'égard des structures multidisciplinaires précitée doit pouvoir être justifié adéquatement au regard du principe d'égalité, de préférence dans un rapport au Collège réuni, publié en même temps que l'arrêté envisagé au Moniteur belge. Il est dès lors conseillé d'intégrer dans un tel rapport au moins la justification en la matière qui figure actuellement dans la note aux membres du Collège réuni.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

9. Le préambule doit être adapté conformément à ce qui a été exposé dans l'observation 4 concernant le fondement juridique du projet, à savoir en visant plus spécifiquement l'article 17, *alinéa 4*, de l'ordonnance du 4 avril 2019.

Article 11

10. Dans le texte néerlandais de l'article 11, § 2, du projet, on écrira chaque fois dans la formule mentionnée dans ce paragraphe « 30 jaar » au lieu de « 30 ans ».

Article 12

11. Dans le texte néerlandais de l'article 12, § 3, du projet, on écrira « verantwoordingsstukken » au lieu de « bewijsstukken » afin d'assurer la cohérence avec les autres paragraphes de l'article 12 du projet.

Article 19

12. Dans le texte néerlandais de la phrase introductive de l'article 19 du projet, on omettra le mot « vast ».

13. Dans le texte néerlandais de l'article 19, b), du projet, on écrira « in de gemeente Sint-Agatha-Berchem » au lieu de « in de gemeente Berchem-Sint-Agatha ».

Article 22

14. Conformément à l'article 22 du projet, l'arrêté envisagé entre en vigueur (lire : produit ses effets) le 27 février 2022.

L'attribution d'un effet rétroactif aux arrêtés n'est admissible que sous certaines conditions, à savoir soit lorsque la rétroactivité repose sur une base légale, soit lorsqu'elle concerne une règle qui confère des avantages dans le respect du principe de l'égalité, ou lorsqu'elle s'impose pour assurer la continuité ou le bon fonctionnement de l'administration, et ne porte pas atteinte, en principe, à des situations acquises. La rétroactivité des dispositions en projet n'est admissible que si elle peut s'inscrire dans l'une des hypothèses énumérées.

La note aux membres du Collège réuni justifie l'effet rétroactif de l'arrêté envisagé comme suit :

« Afin d'assurer la sécurité juridique des financements octroyés, il convient également de prévoir la rétroactivité du dispositif à la date de l'entrée en vigueur de l'arrêté annulé du 27 janvier 2022, à savoir le 27 février 2022. Cela permet de favoriser la sécurité juridique des financements octroyés, de maintenir la cohérence des politiques menées et de garantir la stabilité de la situation dans laquelle se trouvent les bénéficiaires des financements octroyés. La rétroactivité permet donc de préserver les intérêts des bénéficiaires qui ont perçu les aides et, partant, de prévenir leur délocalisation alors précisément que leur installation répondait à un besoin social. À l'inverse, la rétroactivité ne prive personne d'un droit auquel il aurait effectivement prétendu et qui lui aurait été refusé. La rétroactivité proposée permet donc d'assurer la sécurité juridique et la continuité du service au public, sans porter atteinte, notamment, à d'éventuelles procédures ».

Le régime actuellement en projet est quasi identique sur le fond à l'arrêté annulé du 27 janvier 2022 et ne contient aucune condition de subventionnement ou obligations procédurales supplémentaires, tandis que les adaptations répondent à l'inconstitutionnalité constatée par la section du contentieux administratif. En outre, interrogé à ce sujet, le délégué a confirmé qu'en ce qui concerne les subventions concernées, aucune décision (favorable ou défavorable) n'a été prise depuis la date de l'arrêt de la section du contentieux administratif. On peut dès lors conclure que la rétroactivité vise à assurer la continuité de l'administration et qu'il n'est pas porté atteinte à des situations acquises, de sorte que la rétroactivité peut se justifier.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Yves DEPOORTER

Jeroen VAN NIEUWENHOVE